

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **M. V.**, zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 5. 2019, č. j. KRPU-85525-26/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 6. 2019, č. j. 75 A 17/2019 - 45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši **4 114 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

- I. Vymezení případu

[1] Žalobce podal kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ze dne 20. 6. 2019, č. j. 75 A 17/2019 - 45, (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 5. 2019, č. j. KRPU-85525-26/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o pobytu cizinců“), o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení svobody, které nastalo dne 5. 5. 2019. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, přičemž namítal nesprávné posouzení využitelnosti zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[2] Krajský soud vycházel v odůvodnění z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, a ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 - 34 (dostupné na www.nssoud.cz), z nichž vyplývá, že má-li být využito mírnějších prostředků než zajištění, a to zvláštních opatření, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Dále soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 283/2016 - 31, z něhož vyplývá, že cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí být dána obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalobce nedisponoval žádným cestovním dokladem, žalobce při svém zadržení v Německu předložil falešný identifikační průkaz Rumunska s pozměněnými údaji o svém jménu a datu narození. Jeho skutečná totožnost byla zjištěna prostřednictvím kontroly otisků prstů. Údaje o své pravé identitě žalobce přiznal až na základě jednání před žalovanou, čímž naplnil podmínky pro zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalobce nejenže vědomě nelegálně cestoval přes území České republiky a dalších států Evropy (u žalobce byly zajištěny dvě jízdenky autobusové linky Berlín - Vídeň - Segedín), ale chtěl nelegálně pracovat v Německu (dále také „SRN“), aby zajistil obživu své rodině. Po celou dobu se navíc prokazoval padělaným dokladem totožnosti. Nelze dále přehlédnout, že žalobce odmítl vypovídat k většině jemu položených otázek týkajících se zejména jeho vstupu a pobytu na území členských států Evropské unie. Odmítl podepsat i oznámení o zahájení správního řízení či protokol o svém výsledku ze dne 6. 5. 2019. Za této situace je zde důvodná obava, že by žalobce se správními orgány nespolečně pracoval a případnému správnímu vyhoštění se vyhýbal. Rovněž nic nenasvědčuje tomu, že by si žalobce mohl jakkoliv opatřit adekvátní finanční prostředky na území České republiky za účelem realizace zvláštního opatření. Naopak bylo důvodné se domnívat, že by žalobce po propuštění opět (nelegálně) směřoval na území Německa. Podmínky pro uložení zvláštního opatření tak nebyly v případě žalobce dány a žalovaná postupovala ve věci zcela správně. Z výše uvedených důvodů krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

II. Kasační stížnost a vyjádření

pokračování

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podává kasační stížnost proti napadenému rozsudku, a to z důvodu, které podřadil podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel v žalobě namítal, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle ustanovení § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a stěžovatele zajistila, ačkoliv nezvážila důkladně situaci stěžovatele a svůj postoj založila pouze na skutečnosti, že se stěžovatel nacházel nelegálně na území České republiky a nedisponoval platným dokladem. Stěžovatel považuje vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření krajským soudem za obdobně nepřijatelné jako v případě téhož vyhodnocení situace žalovanou. Žalovaná i soud vycházely ze skutečnosti, že stěžovatel pobýval na území České republiky nelegálně, což zcela nadřadily té skutečnosti, že se jedná o osobu, která se zjevně nedopustila závažného porušení pobytového režimu cizinců, ani jiného protiprávního jednání, které by bylo možné označit za jednání nepochybně závažné či ohrožující veřejný pořádek.

[6] Právní předpis musí být vykládán v souladu se smyslem, cíli a požadavky návratové směrnice. Stěžovatel ke smyslu čl. 15 návratové směrnice a zavedení tzv. zvláštních opatření cituje z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51. Ze skutečnosti, že se stěžovatel nacházel nelegálně na území České republiky a v minulosti se dostal do potíží se zákonem rovněž v SRN nelze vyvozovat, že by měl v úmyslu nerespektovat svoji povinnost vycestovat z území schengenského prostoru, neboť se bezpochyby jedná o osobu, která se dopustila spíše méně závažného porušení zákona o pobytu cizinců (pobyt bez biometrického dokladu) a na území České republiky se ani nedopustila trestněprávně relevantního jednání. Nejvyšší správní soud nepovažuje prostý nelegální pobyt na území České republiky za natolik závažnou okolnost, aby nebylo možné využít zvláštní opatření (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18). Pouhé okolnosti zajištění stěžovatele nejsou dostatečným důvodem pro závěr o nemožnosti přistoupit k uložení zvláštních opatření.

[7] Stěžovatel, který se dopustil nerespektování zákona o pobytu spíše nevědomky, byl již samotným zahájením správního řízení dostatečně poučen o svých právech a povinnostech. Žalované zcela otevřeně uvedl všechny potřebné údaje ke své identifikaci, čímž vyloučil pochybnosti o své snaze o poskytnutí dostatečné spolupráce všem správním orgánům a potvrdil to, že již hodlá postupovat v souladu se legálními instituty umožňujícími stěžovateli pobyt na území České republiky i tím, že ihned, jak to bylo možné, využil dobrovolného návratu a území České republiky zcela v souladu se svým postojem dobrovolně opustil. V případě stěžovatele je třeba hodnotit i jeho pobytovou historii a eventuální motivy jeho nespolečné spolupráce se správním orgánem. Rozhodnutí o zajištění podle stěžovatele představovalo zbytečně invazivní zásah do jeho práva na osobní svobodu. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil výrok I. napadeného rozsudku a napadené rozhodnutí, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná podala vyjádření obsahově shodné s vyjádřením k žalobě, Nejvyšší správní soud proto pouze stručně rekapituluje následující: Žalovaná podle jejího vyjádření nepřistoupila k uložení zvláštních opatření zejména na základě § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel měl nejenže úmysl neoprávněně vstoupit do SRN, ale také takto

učinil a v nedávné době tam nelegálně pobýval, kdy se prokazoval padělanou ID kartou Rumunska. Ze všech aspektů neochoty spolupracovat s žalovanou je zřejmá snaha stěžovatele nerespektovat napadené rozhodnutí a důvodná obava, že stěžovatel nebude respektovat uložené zvláštní opatření za účelem vycestování. Stěžovateli není vytýkán pouze neoprávněný pobyt v ČR, nýbrž neoprávněný vstup a pobyt v několika blíže nezjištěných státech EU, minimálně ČR a SRN, a dále vědomé a účelové obstarání si padělku ID karty Rumunska, kterou se vědomě prokazoval jako dokladem pravým. Žalovaná navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou, je včasná a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti. Vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[11] Ze správního spisu vyplývají následující skutečnosti: Stěžovatel byl dne 5. 5. 2019 kontrolován německou policií jako cestující linkového autobusu ve směru jízdy z České republiky do Německa. Při kontrole předložil falešný identifikační průkaz Rumunska s pozměněnými údaji o svém jménu. Kontrolou otisků prstů bylo zjištěno, že se jedná o srbského státního příslušníka, který dne 4. 12. 2017 neúspěšně požádal na německém velvyslanectví v Bělehradě o vízum. Stěžovatel byl na základě readmisní dohody převzat hlídkou Policie ČR, dne 6. 5. 2019 žalovaná zahájila správní řízení ve věci správního vyhoštění stěžovatele, jelikož bylo zjištěno, že pobýval nejméně dne 5. 5. 2019 na území České republiky bez cestovního dokladu a platného víza i oprávnění k pobytu, ačkoliv k tomu není oprávněn. V rámci výsledku stěžovatel sdělil své jméno a příjmení, datum narození, státní příslušnost a adresu trvalého pobytu. Ohledně svého cestovního dokladu uvedl, že jej před několika dny ztratil v Berlíně, ztrátu však nehlásil. Stěžovatel uvedl, že disponuje částkou přibližně 100 euro, v případě rozhodnutí o správním vyhoštění nebude moci vydělávat peníze, aby živil rodinu. Na další otázky odmítl odpovědět. Stěžovatel byl dne 29. 5. 2019 vyhoštěn přes hraniční přechod Praha-Ruzyně.

[12] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie „*oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*“

pokračování

[13] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců „[z]vláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) je

a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.“

[14] Podle § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců „[p]olicie zvláštní opatření za účelem vycestování neuloží, jde-li o nezletilého cizince bez doprovodu nebo o cizince, u něž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu.“

[15] Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, mezi něž lze řadit také zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 2 Azs 315/2018 – 25, judikatura dostupná na www.nssoud.cz). Pouhý nelegální pobyt na území České republiky sám o sobě bez posouzení dalších skutečností nepostačuje pro odmítnutí použití zvláštních mírnějších opatření, tento názor vyjádřil Nejvyšší správní soud mimo jiné v rozsudku ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, citovaném v kasační stížnosti.

[16] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že žalovaná nesprávně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaná a následně krajský soud v souladu se zákonem a judikaturou vyhodnotily všechny rozhodné skutečnosti a okolnosti stěžovatelova případu, tedy nejen nelegální pobyt na území České republiky dne 5. 5. 2019, ale i prokázání se padělaným dokladem, a pobytovou historii, kdy sám stěžovatel uvedl, že svůj cestovní doklad ztratil před několika dny v Berlíně. Bylo tedy zřejmé, že stěžovatel již v SRN pobýval, a nyní (s ohledem na obsah jízdních dokladů) tam opětovně cestoval bez dokladů, resp. i bez víza opravňujícího k pobytu na území členských států, neboť jak žalovaná uvedla na s. 3 napadeného rozhodnutí, osvobození od vízové povinnosti se v případě občanů Srbska vztahuje na držitele biometrického pasu [srov. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018]. Všechny tyto skutečnosti byly významné pro posouzení toho, zda existuje nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a posouzení toho, zda v jeho případě nepostačuje uložení zvláštního opatření. Stěžovatel se snaží argumentovat tím, že v jeho případě se jednalo o méně závažné porušení zákona o pobytu cizinců (pobyt bez biometrického dokladu) a tvrdí, že se dopustil nerespektování zákona o pobytu spíše nevědomky. Nejvyšší správní soud připomíná prokazování se padělaným dokladem rumunské státní příslušnosti, které lze jistě považovat za vědomé. Pro posouzení možnosti uložení alternativních opatření je nezbytné vzít v úvahu i předchozí pobytovou historii a

jednání stěžovatele, který se mezi členskými státy EU pohyboval bez cestovního dokladu a prokazoval se padělaným dokladem na falešnou identitu, jeho totožnost byla zjištěna až prověrkou otisků prstů, a stěžovatel odmítl spolupracovat se žalovanou, když odpověděl pouze na některé otázky.

[17] Nejvyšší správní soud uzavírá, že se stěžovatelem bylo zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění, soud se ztotožňuje se závěry žalované, že v případě stěžovatele bylo dáno nebezpečí, že by mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a nebylo mu možné uložit zvláštní opatření za účelem vycestování z důvodů, které žalovaná dostatečným způsobem zdůvodnila. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že posouzení žalované a následně krajského soudu bylo v souladu se zákonem a kasační námitky neshledal důvodnými.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

[19] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 27. 5. 2019, č. j. 75 A 17/2019 - 18, ustanoven advokát Mgr. Jindřich Lechovský, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 7, § 9 odst. 4, a § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu, ve výši 3 100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, na náhradě na dani z přidané hodnoty mu přísluší částka 714 Kč. Náhrada nákladů za řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 4 114 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu